

Istraživanje apstraktnog slikarstva kombiniranom tehnikom

Anić, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

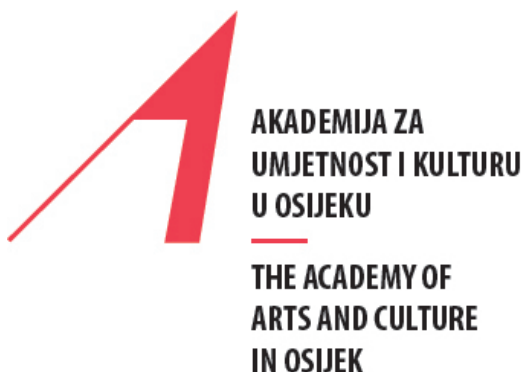
2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:393107>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNE KULTURE

FILIP ANIĆ

**ISTRAŽIVANJE PROCESA APSTRAKTNOGA
SLIKARSTVA KOMBINIRANIM TEHNIKAMA**

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

doc. art. Miran Blažek

Osijek, 2023.

SAŽETAK

Završni rad *Istraživanje procesa apstraktnoga slikarstva kombiniranim tehnikama* umjetničko je istraživanje procesa triptiha *FAIOTO*. Rad je realiziran na trima velikim formatima istih dimenzija: 220 cm x 130 cm. Istraživanje se temelji na iskustvu stečenom tijekom godina mogega umjetničkoga obrazovanja u srednjoj umjetničkoj školi i na fakultetu. Triptih je realiziran pomoću različitih tehnika i materijala.

Ključne riječi: apstrakcija, kombinirane tehnike, samopronalazak, umjetnička spoznaja, osobni rast

ABSTRACT

Undergraduate thesis “Exploration of the process of abstract painting with combined techniques” is an artistic exploration of the process of the triptych “FAIOTO”. The work was realized on three large formats of the same dimensions: 220cm x 130cm. The research is based on the experience gained through years of my artistic education in high school and college. The triptych was realized through various techniques and materials.

Key words: abstraction, combined techniques, self discovery, artistic realization, personal growth

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
diplomski/završni

pod naslovom _____

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mogega rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da ni jedan dio završnoga/diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnoga/diplomskoga rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku _____

Potpis

_____

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. APSTRAKTNO SLIKARSTVO.....	2
2.1. KOMBINIRANA TEHNIKA U APSTRAKTNOM SLIKARSTVU.....	2
2.2. RAZUMIJEVANJE UMJETNOSTI I ISTRAŽIVANJE KREATIVNOSTI	2
3. KONCEPT I PROCES.....	3
3.1. TRIPTIH <i>FAIOTO</i>	5
4. PRIMJERI IZ UMJETNIČKE PRAKSE.....	8
4.1. ANTONI TAPIES.....	8
4.2. DANIEL ARSHAM.....	9
5. TEHNIČKA IZVEDBA RADA.....	11
6. ZAKLJUČAK.....	12
7. LITERATURA.....	13

1. UVOD

Završni rad *FAIOTO* istražuje proces apstraktnoga slikarstva kombiniranim tehnikama. Istraživanje se usredotočuje na proces nastanka triptiha. Rad se ponajprije temelji na osobnoj spoznaji i procesu apstraktnoga slikarstva tijekom godina školovanja i studiranja. Radom predstavljam sebe kao umjetnika slikara i svoja saznanja vezana za apstraktnu umjetnost te način na koji ona utječe na moj rast i razvoj kao osobe i umjetnika. Triptih *FAIOTO* dugogodišnji je proces koji se u trećoj godini studija afirmirao u tri slike velikih formata kombiniranim tehnikama. Svaki materijal koji je zabilježen sastavni je dio rada koji naglašava određene sentimentalne vrijednosti koje su otkrivene tijekom procesa nastanka rada. Triptih je prožet samootkrićem i osobnim rastom, ali i utjecajem određenih umjetnika na umjetničku perspektivu.

2. APSTRAKTNO SLIKARSTVO

Apstraktno slikarstvo područje je umjetničkoga izražavanja koje dopušta oslobađanje strogih formi i pravila. Omogućuje umjetnicima da proniknu u dubinu svoje kreativnosti. Rad istražuje kombiniranu tehniku i apstraktno slikarstvo te njihov utjecaj i važnost na mom umjetničkom putu. Prati prijelaz od krutih oblika i pravila do apstraktnoga izraza, naglašavajući važnost razumijevanja umjetnosti i istraživanja različitih materijala. Eksperimentiranjem i pomicanjem granica otkrio sam snagu samoizražavanja i slobodu koju nude apstraktne forme i oblici.

2.1. KOMBINIRANA TEHNIKA U APSTRAKTNOM SLIKARSTVU

Kombinirana tehnika u apstraktnom slikarstvu odnosi se na integraciju više tehnika i materijala za stvaranje skladnoga i dinamičnoga umjetničkoga djela. Kao što je Willem de Kooning jednom rekao: „Ne zanima me apstrahiranje ili izbacivanje stvari ili reduciranje slika na dizajn, formu, liniju i boju. Slikam na ovaj način jer mogu stavljati više stvari u djelo: svoju ljutnju, bol, ljubav te svoju ideju o prostoru.”

2.2. RAZUMIJEVANJE UMJETNOSTI I ISTRAŽIVANJE KREATIVNOSTI

Razumijevanje umjetnosti ključno je u kreativnom procesu jer pruža znanje za umjetnički rast. Pablo Picasso rekao je sljedeće: „Svaki umjetnik umače kist u vlastitu dušu i slika svoju prirodu u svoje slike.” Proučavajući različite umjetničke forme i pokrete, stekao sam uvid u različite tehnike i stilove, što mi je omogućilo da proširim svoje kreativne vidike. Istraživanje materijala i okoline dodalo je dubinu i teksturu mojim umjetničkim djelima, stvarajući jedinstvena vizualna iskustva. Eksperimentiranje i pomicanje granica bili su ključni u mom umjetničkom razvoju jer su mi omogućili oslobođenje od konvencionalnih formi i otkrivanje novih mogućnosti.

3. KONCEPT I PROCES

U prvom stadiju svoga umjetničkoga obrazovanja, moram priznati, nisam imao razumijevanja ni strasti prema apstraktnoj umjetnosti. U srednjoj umjetničkoj školi usredotočio sam se na motive iz stvarnoga života, držeći se već davno postavljenih normi; na koji način shvaćati i percipirati umjetnost preko utjecaja različitih osoba na umjetničkom području; i profesora i starih cijenjenih majstora. Apstraktno je uvijek za mene značilo *strano* i *dječje* te kako svatko ima sposobnost napraviti apstrakciju. Takve komentare dobivao sam i u privatnom okruženju, od obitelji i prijatelja. Tijekom svojih četiriju godina umjetničkoga školovanja u srednjoj školi postavljao sam si pitanja: Što apstrakcija zapravo znači? Jesu li apstraktni umjetnici izgubili doticaj s kreativnosti i originalnosti? Zar svode svoje radove na osnovne likovne elemente kako se ne bi morali nositi sa stvarnom problematikom, osjećajima i društvenim problemom? Unatoč raznim pitanjima i nejasnoćama poštovao sam apstraktnu umjetnost kao dio umjetnosti koji mi je stran, neshvaćen i *nije za mene*. No zahvaljujući upisu na studij likovne kulture, životne okolnosti, sazrijevanje i okruženje naveliko su utjecali na moj mentalitet, razumijevanje, karakter kao osobe i umjetnika, stvaralački proces, iskustvo i stajalište prema apstraktnoj umjetnosti.

Sada, na trećoj godini studija mogu reći kako je moj umjetnički proces sazrijevanja i rasta tek započeo, i to na granici gubitka kreativnosti, umjetničkoga izraza i osobnoga umjetničkoga proboja te se, kada sam došao do mjesta ustaljenosti, gubitka volje za radom, otključalo novo poglavlje u mojem umjetničkom stvaralaštvu, koje bih oslovio s nekoliko riječi: samopronalazak, spoznaja, osobni napredak i umjetnička spoznaja. Ti pojmovi vežu se uz triptih *FAIOTO*, koji je završni rad treće godine, za koji bih rekao kako je jedan od prvih zrelih i osobnih radova tijekom mogega studiranja na području likovne umjetnosti. Tema na koju se usredotočujem jest *istraživanje procesa apstraktnoga slikarstva kombiniranim tehnikama*.

Tijekom prve i druge godine studija žarko sam želio naučiti osnove umjetnosti, te je moja pozornost bila usmjerena prema realizmu i strogim formama. Sate sam provodio vježbajući crtanje realističnih portreta, pejzaža, mrtve prirode; poštujući pravila perspektive, proporcija i sjenčanja. Mislio sam da ću svladavanjem i usavršavanjem tih vještina postati *boljim* umjetnikom. Međutim, kako sam napredovao u studiju, shvatio sam da realizam i stroge forme nisu dovoljne da izrazim svoju kreativnost i emocije, osjećao sam se sputanim tim ograničenjima i čeznuo sam za više slobode i eksperimentiranja. Počeo sam istraživati različite tehnike i materijale kao što su kolaž, boja za beton, pijesak, autolak i pronađeni predmeti iz okoline. Bio sam fasciniran mogućnostima miješanja različitih elemenata i stvaranja novih tekstura i efekata. Također sam otkrio svijet apstraktne umjetnosti, koja mi je otvorila oči za potpuno novi način gledanja i stvaranja umjetnosti. Naučio sam cijeniti ljepotu i značenje oblika, boja, linija i uzoraka bez oslanjanja na prepoznatljive predmete ili prizore. Otkrio sam da mi apstraktna umjetnost omogućuje izravnije i iskrenije izražavanje misli i osjećaja, bez potrebe da se prilagođavam bilo kakvim pravilima i očekivanjima. Apstraktna umjetnost postala je moj način oslobađanja i samoizražavanja. Kad se sjetim svoje prve i druge godine studija, shvatim koliko sam se promijenio i narastao kao osoba i umjetnik. Naučio sam kako se nositi s pogreškama i padovima te sam naučio prigrliti vlastitu viziju i glas eksperimentiranjem s različitim oblicima izražavanja. Također sam naučio cijeniti raznolikost i bogatstvo umjetnosti te poštovati izbore i perspektive drugih umjetnika.

3.1. TRIPTIH *FAIOTO*

Prva slika, najsloženija u triptihu, predstavlja moju prošlost. Koristio sam se pijeskom kao glavnim materijalom za stvaranje teksturirane i grube površine. Pijesak simbolizira moje korijene, porijeklo i sjećanja. Odabrao sam zemljane tonove koji odražavaju toplinu i nostalgiju za djetinjstvom i mladošću. Kontrast crne i bijele te izbljeđenost pozadine sugerira protok vremena i blijedeće nekih sjećanja i iskustava.

Prva slika *FA* triptiha *FAIOTO*

Druga slika predstavlja moju sadašnjost. Koristio sam se bojom u spreju kao glavnim materijalom za stvaranje dinamike. Autolak simbolizira osobnu slobodu i izražavanje. Odabrao sam svjetliji kolorit u odnosu na prvu sliku, što označava raznolikosti i živost moga trenutačnoga života. Uključio sam središnji apstraktni motiv kako bih sugerirao strukturu i poredak koji sam postigao kao odrasla osoba.

Druga slika *IO* triptiha *FAIOTO*

Treća slika predstavlja moju budućnost. Koristio sam se bojama za beton kao glavnim materijalom za stvaranje čvrste i glatke površine. Kolorit simbolizira snagu, otpornost i ambiciju. Sivi i bijeli tonovi odražavaju jednostavnost i jasnoću vizije spram početnoga stadija triptiha. Slike povezuje tema apstraktnoga slikarstva koja omogućuje istraživanja različitih emocija, značenja i perspektiva pomoću oblika, boje i teksture. Kao što je Daniel Arsham rekao: „Apstraktno slikarstvo je oblik bijega od stvarnosti“, a ja bih rekao da ono jest moja stvarnost. Apstraktnim slikarstvom bježim od ograničenja stvarnosti i pronalazim autentičnoga sebe.

Treća slika *TO* triptiha *FAIOTO*

4. PRIMJERI IZ UMJETNIČKE PRAKSE

Kao primjere iz umjetničke prakse odabrao sam dva hrvatska umjetnika i dva strana umjetnika. Hrvatski umjetnici također su istraživali područje kombiniranih tehnika u svojim apstraktnim slikama, dijeleći sličnosti s mojim umjetničkim izrazima. Umjetnici poput Ede Murtića i Julija Knifera koristili su se kombiniranim tehnikama kako bi stvorili vizualno zadivljujuća i emotivno nabijena umjetnička djela. Kao što je Edo Murtić rekao: „Umjetnost je odraz umjetnikove duše, ogledalo njegova vremena.”

Strani umjetnici koji su najznačajnije utjecali na moje umjetničko stvaralaštvo jesu Antoni Tapes i Daniel Arsham.

4.1. ANTONI TAPIES

Antoni Tapes bio je katalonski slikar, kipar i teoretičar umjetnosti koji je postao jednim od najpoznatijih umjetnika svoje generacije. U intervjuu za UNESCO Tapes je rekao kako je uvijek bio zainteresiran za materijalni aspekt slike, za materiju boje i kako ta materija može postati jezik. Također je rekao: „Uvijek sam pokušavao koristiti materijale koji nisu tradicionalni, koji su loši, koji se smatraju malo vrijednim. Koristio sam pijesak, zemlju, krpe, papir, sve vrste stvari koje sam nalazio oko sebe.” Tapes je vjerovao da korištenjem tim materijalima može stvoriti novi jezik i izraziti svoje ideje na jedinstven način.

Tapes u studiju, veljača 2012.

4.2. DANIEL ARSHAM

Daniel Arsham jest dugogodišnji uspješni američki umjetnik koji istražuje misterije vremena preko svojih skulptura, slika i instalacija. Često se koristi materijalima poput kristala, pepela i pijeska kako bi stvorio predmete koji izgledaju kao da su ih nagrizle prirodne sile. U intervjuu za *IGNANT* rekao je da ga zanima ideja stvaranja nečega što izgleda kao da je iz prošlosti, a zapravo je iz budućnosti. Govorio je i o svojoj prvoj samostalnoj izložbi u Berlinu, pod nazivom *Unearthed*, gdje je predstavio relikte iz drevnih civilizacija za koje je zamišljao da će biti otkriveni 3021. godine.

Izložbeni postav Arshamove *Unearthed*, izložbe u Konig Galerie, Berlin, 2021.

U intervjuu za *52 Insights* rekao je kako je na njega utjecao uragan koji mu je uništio dom iz djetinjstva, kada je imao 12 godina, što ga je natjeralo na razmišljanje o prolaznosti i propadanju svega. Također je rekao da sadašnji trenutak lažnih vijesti i alternativnih činjenica vidi kao priliku za umjetnike da uključe ljude u raspravu o stvarnosti i mašti: „Jednostavno mislim da smo u trenutku u kojem su stvarnost, činjenice i cijeli ovaj koncept alternativnih činjenica i lažnih vijesti takva kulturološka dodirna točka. Bilo je dosta razgovora u smislu da je to negativan aspekt društva, što svakako mogu razumjeti i složiti se, ali također vjerujem da kada ljudi na vlasti stvaraju scenarije u kojima se stvarnost može preispitivati, to također otvara priliku za nas koji funkcioniramo i radimo u tom prostoru kako bismo ga kapitalizirali.” Također je govorio o svom radu sa slavnim osobama i o svojoj fascinaciji erodiranjem čvrstih predmeta radi stvaranja nadrealnih skulptura.

Daniel Arsham u studiju, New York, 2021.

5. TEHNIČKA IZVEDBA RADA

Triptih *FAIOTO* sastoji se od serije slika kombiniranih tehnika. Neke od ključnih jesu pijesak-kolaž, stare grafike te boja za beton. Triptih čine tri slike jednakih dimenzija. Slike su postavljene u horizontalnom nizu s razmakom od najmanje 5 cm. Svaka dimenzija slike iznosi 220 cm x 130 cm, a širina postava 405 cm. Triptih je proizvod različitih elemenata poput linije, teksture, plohe i boje. Materijal je različitim alatima i tehnikama nanošen na površinu plohe.

Izložbeni postav triptiha *FAIOTO*, 2023.

6. ZAKLJUČAK

Sebe kao umjetnika pronašao sam u apstraktnom slikarstvu, gdje svoju okolinu, koja uključuje zemlju, grad, ljude, osjećaje, iskustvo, sjećanja, prošlost, sadašnjost, budućnost, probleme i rješenja, kombiniranim tehnikama eksperimentalnim procesima *dokumentiram* na slikarsku površinu. Slike nisu dio mene, one jesu ja. Moja prošlost, sadašnjost i budućnost. U njima sam potpun, u njima sam slobodan.

7. LITERATURA

1. Arsham-isms – Princeton Unity Press, Daniel Arsham and Larry Warsh

2. Daniel Arsham – 2018., Rizoli Electra, Daniel Arsham, Steven Matijcio and Hans Ulrich

3. Daniel Arsham Scetchbook – 2022., Princeton University Press, Daniel Arsham and Larry Warsh

4. In Conversation with Daniel Arsham, The prolific Artist Exploring The Mysteries Of Time by IGNANT

URL: <https://www.ignant.com/2021/10/07/in-conversation-with-daniel-arsham-the-prolific-artist-exploring-the-mysteries-of-time/>

5. Interview: Daniel Arsham – Timetraveller by 52 Insights

URL: <https://www.52-insights.com/daniel-arsham-time-traveller-art-interview/>

6. Interview; Antoni Tapies – UNESCO Digital Library

URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000096814>

7. Janson H. W. – Povijest umjetnosti – Zapadna civilizacija – 2013., Stanek, Penelope J. E. Davies